

15.6.2015

STM/646/2015

Jakelussa mainituille

Viite

**SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖN TOIMINTAKERTOMUSKANNANOTTO
LÄNSI- JA SISÄ-SUOMEN TYÖSUOJELUN VASTUUALUEEN TOIMINTAVUODESTA
2014**

Sosiaali- ja terveysministeriö antaa valtion talousarvioasetuksen (1243/1992) 66 i §:n edellyttämän toimintakertomuskannanottonsa Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston työsuojelun vastuualueen toiminnasta vuodelta 2014 ja niistä toimenpiteistä, joihin tilinpäätöskertomus ja siitä annettu Valtiontalouden tarkastusviraston tilintarkastuskertomus ja muut selvitykset antavat aihetta.

1. Yleisarvio ja valmistelu

Sosiaali- ja terveysministeriön laatima arvio vastuualueen toiminnasta vuonna 2014 perustuu aluehallintovirastojen kirjanpitoyksikön tilinpäätökseen ja siihen kuuluvaan toimintakertomukseen, aluehallintoviraston toimintakertomukseen ja työsuojelun vastuualueen vuosiraporttiin.

Pääosa työsuojelun vastuualueiden tulostavoitteista on kaikille vastuualueille yhteisiä. Vastuualueet toteuttavat yhteisesti sovittua runkosuunnitelmaa 2012–2015. Keskeisenä vaikuttavuuden tavoitteena on varmistaa, että valituilla toimialoilla työpaikkojen omat työsuojelun hallintajärjestelmät täyttävät vähintään lainsäädännön vaatimukset. Muut tavoitteet liittyvät toiminnan tuloksellisuuteen, resurssien käyttöön ja henkilöstön kehittämiseen.

Länsi- ja Sisä-Suomen työsuojelun vastuualue saavutti vuonna 2014 pääosin ministeriön kanssa sovitut tulostavoitteet ja osittain ylitti ne. **Vastuualueen toiminta kokonaisuudessaan tuotti tuloksen arvosanalla 4.** Arviointiasteikko 1-5; 1= heikko tulos, 2=välttävä tulos, 3=tyydyttävä tulos, 4=hyvä tulos ja 5=erinomainen tulos.

Kannanotto on valmisteltu sosiaali- ja terveysministeriön työsuojeluosastolla. Kannanotto on käsitelty työsuojeluosaston johtoryhmässä, ministeriön virkamiesjohtoryhmässä ja esitelty hallinnonalan konsernin kehittämispäivillä 1-2.6.2015. Sosiaali- ja terveysministeri on tehnyt päätöksen kannanotosta kansliapäällikön esittelystä. Valmistelu on perustunut ministeriön sisäiseen ohjeeseen. Ministeriö on pyytänyt aluehallintovirastojen työsuojelun vastuualueilta palautetta kannanotoista.

2. Tulossopimuksen toteutuminen**2.1. Arvio yhteiskunnallisen vaikuttavuuden toteutumisesta**

Sosiaali- ja terveysministeriön strategia ”Sosiaalisesti kestävä Suomi” määritteli hallinnonalan kolme päälinjausta:

- hyvinvoinnille vahva perusta,
- kaikille mahdollisuus hyvinvointiin sekä
- elinympäristö tukemaan terveyttä ja turvallisuutta.

Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan strategisten tavoitteiden toteutuminen ja vaikuttavuus arviointiin Valtiovarainministeriölle annetussa hallinnonalan tuloksellisuuskertomuksessa hyväksi (asteikko: erinomainen, hyvä, tyydyttävä, välttävä).

Aluehallintovirastojen työsuojelun vastuualueet vaikuttivat erityisesti työelämän pelisääntöjen valvonnan ja työurien pidentämiseen tähtäävien toimenpiteiden kautta hallinnonalan strategisten tavoitteiden toteutumiseen. Työsuojelun vastuualueet toimivat yhteistyössä työmarkkinajärjestöjen ja muiden keskeisten sidosryhmien kanssa vaikuttavuustavoitteiden aikaansaamiseksi.

2.2. Arvio toiminnallisen tulostavoitteiden toteutumisesta

Työelämän pelisääntöjen valvonnassa työsuojelun vastuualue osallistui harmaan talouden torjuntaan valvomalla ulkomaisen työvoiman käyttöä esim. rakennusalan veronumerollisen tunnustekortin osalta sekä työsuhteen vähimmäisehtojen, työaikalainsäädännön ja autonkuljettajien ajo- ja lepoajoista annettujen säädösten noudattamista. Työsuojeluviranomaisten ja poliisin välisen tehtäväjaon mukaisesti työsuojelun vastuualue suoritti valvontaa yritysten toimitiloissa ja poliisi maantiellä. Ajo- ja lepoaikojen valvonnan osalta vastuualue jäi hieman määrällisestä tavoitteestaan, mutta ko. valvontaa on suoritettu laadukkaasti ja kokonaisvaltaisesti toimivaltaa tehokkaasti käyttäen. Muut valvonnan määrälliset tavoitteet toteutuivat.

Työurien pidentämisen osalta työn haitallisen kuormituksen hallintaan (väkivallan uhka, häirintä ja epäasiallinen kohtelu, psykososiaalinen kuormitus, käsin tehtävät nostot ja siirrot sekä toistotyö), työtapa- turmien torjuntaan, kemikaaliriskien hallintaan, kosteus- ja homeongelmiin sekä työterveyshuoltoon liittyvää valvontaa tehtiin valittujen toimialojen työpaikoilla. Valvonnalle asetetut määrälliset tavoitteet saavutettiin ja osittain ylitykset ovat olleet huomattavan suuria.

Vastuualue suoritti tarkastuksilla työolomittauksia kvalifioituilla mittareilla. Mittauksille asetetut määrälliset tavoitteet saavutettiin pääosin ja mittauksen kokonaismäärä ylitettiin. Vastuualue oli myös mukana toteuttamassa valtakunnallista koneiden ja henkilönsuojainten markkinavalvontaa. Vastuualue onnistui myös hyvin tavoitteissaan radonvalvonnan osalta.

Länsi- ja Sisä-Suomen työsuojelun vastuualueen yhteydessä toimii työsuojelun vastuualueiden tukipalveluyksikkö (TUPA), joka tuottaa tukipalveluita kuten tietohallinto-, viestintä- ja henkilöstökoulutuspalveluita koko työsuojeluhallinnolle. Tukipalveluyksikön yhteydessä toimii myös työsuojelunäyttely. Tukipalveluyksikölle on määritelty omat tulostavoitteet. Vuonna 2014 tukipalveluyksikkö ei saavuttanut kaikkia tulossopimuksessa sovittuja tulostavoitteita. Tukipalveluyksikön toteutumatta jääneet tulostavoitteet eivät vaikuta Länsi- ja Sisä-Suomen työsuojelun vastuualueen tulostavoitteiden saavuttamiseen, koska ne arvioidaan erikseen myös tulospalkkiojärjestelmässä. Viestinnän, koulutuksen ja tietojärjestelmien johtokunnilta saadun palautteen perusteella johtokuntien toimeksiantojen toteuttaminen ei toteutunut täysin odotetulla tavalla. Viestinnän ja tietojärjestelmien tavoitteiden toteutuminen jäi alle sovitun tavoitteen.

2.2.1. Toiminnallinen tehokkuus

Työsuojelun vastuualue ylitti toimintavuoden 2014 tulossopimuksessa sovitun tarkastusmäärätavoitteen. Tavoite on keskeinen päämäärä työsuojeluvalvonnan toiminnan ja vaikuttavuuden kannalta. Viranomaisaloitteiset tarkastukset toteutettiin toimintavuoden tulossopimuksen tavoitteen mukaisesti suurelta osin hankkeissa. Asiakkaiden yhteydenottoihin pystyttiin pääosin vastaamaan asetettuja palveluiden toimitus- ja saatavuusaikoja noudattaen.

Työsuojeluhallinto osallistui työsuojelun kohdealueen kokonaisarkkitehtuurityöhön. Vuonna 2014 kaikilla vastuualueilla oli myös käytössä Vera -valvontatietojärjestelmä, johon vuoden lopulla voitiin kirjata kaikki tehdyt tarkastukset lukuunottamatta tilaajavastuutarkastuksia ja ruotsinkielisiä tarkastuksia. Valvontatietojärjestelmän käyttöönoton tavoitteena on ollut tehostaa ja yhdenmukaistaa vastuualueiden toimintaa. Ministeriö toteaa, että vastuualue on toiminut laadukkaasti sovittujen linjausten mukaisesti valvontatietojärjestelmää hyödyntäen.

2.2.2. Tuotokset ja laadunhallinta

Työsuojeluvalvonnan toimintatapoja ja menetelmiä kehitettiin. Työsuojeluhallinnon tavoitteita tukeva sidosryhmäyhteistyö jatkui valtakunnallisissa ja alueellisissa hankkeissa. Tiedottamisen ja viranomaisyhteistyön avulla tuettiin tehokkaasti valvontaa.

2.2.3. Henkisten voimavarojen kehittäminen

Työsuojelun vastuualueiden koulutusjärjestelmä uusittiin. Henkilöstön osaamista kehitettiin nelivuotiskauden painotusten suuntaisesti. Henkilöstöbarometrin tunnusluvusta valittujen henkilöstön työhyvinvoinnin ja johtamisen kehitystä kuvaavien ns. IPO-mittareiden osalta henkilöstön kokonaistyytyväisyys pysyi Länsi- ja Sisä-Suomen työsuojelun vastuualueella viime vuoden tasolla.

2.3. Arvosana-asteikon käytöstä

Taulukossa 1 on esitetty ministeriön näkemys tulostavoitteiden toteutumisesta työsuojelun vastuualueella arvosana-asteikolla 1-5. Ministeriö korostaa, että arvosana 4 tarkoittaa hyvää tulosta ja sovittun tavoitteen saavuttamista. Ministeriön käsityksen mukaan arvosanan 5 käyttö on mahdollista vain erittäin perustelluista syistä. Arvosanan 5 saamiseksi tulossopimuksessa sovittu tavoite on pitänyt selvästi ylittää eli on pitänyt tehdä tai saavuttaa jotain sovittua enemmän. Tämän tulee käydä ilmi myös vuosiraportista.

Turvallisuuden hallintajärjestelmien arvioinnissa arvosanaa 5 ei olla hyväksytty minkään vastuualueen osalta. Vuoden 2014 raportointitiedot eivät kaikilta osin perustu tulossopimuksessa esitettyihin hallintajärjestelmäkohtaisiin TOL -valintoihin. Valvontakohteen TOL -tieto tuli pakolliseksi tiedoksi Vera-valvontatietojärjestelmään vasta tammikuussa 2015, mutta TOL -tieto on ollut mahdollista tallentaa jo vuonna 2014. Jos TOL -tietoa ei jostain syystä ole tallennettu vuonna 2014, tarkastus ei tule raportille TOL -rajauksen mukaiseen tulosjoukkoon. Vuosiraportoinnin osalta, perustuen Vera -raportoinnin kehittämisryhmän testauksiin, tehtiin päätös, että hallintajärjestelmien valvonnan raporteja ei rajata tulossopimuksen mukaisin TOL -rajauksin, vaan mukaan vuosiraportille laskettiin kuhunkin hallintajärjestelmään liittyvät kaikki tarkastukset. Asia todettiin valvontakokouksessa 22.1.2015. Raportoidut toteumaluvut ovat näin ollen jonkin verran suuremmat kuin tulossopimuksen mukaiseen kohdejoukkoon tehdyt tarkastukset. Hallintajärjestelmien osalta ministeriö toteaa lisäksi, että kunnossa olevien turvallisuuden hallintajärjestelmien tavoitetasoja alennettiin vastuualueiden esitysten mukaisesti keskimäärin 40 % kaikkien vastuualueiden osalta vuodelle 2014. Merkittäväkään ylitykset eivät ministeriön käsityksen mukaan edellä mainituista syistä oikeuta arvosanaan 5 hallintajärjestelmien osalta.

Taulukko 1. Sosiaali- ja terveysministeriön arvio vuoden 2014 tulostavoitteiden toteutumista

VUODEN 2014 TULOSTAVOITTEET	Vastuualue	STM
VAIKUTTAVUUS		
Työelämän pelisääntöjen valvonta		
Osallistuminen harmaan talouden torjuntaan	4	4
Ulkomaalaisvalvonta	5	4
Työsuhdevalvonta	5	4
Työaikavalvonta	5	4
Ajo- ja lepoaikavalvonta	3	3
Työn haitallinen kuormitus		
Väkivallan uhan hallinta	4	4
Häirintä ja epäasiallinen kohtelu	5	4
Psykososiaalinen kuormitus	5	4
Käsin tehtävät nostot ja siirrot	5	4
Toistotyö	4	4
Työtaturmien torjunta	5	4
Kemikaaliriskit	5	4
Kosteus- ja homeongelmat	5	4
Työolomittarit	5	4
Työterveyshuolto	5	4
Markkinavalvonta	5	4
Valvontahankkeet	4	4
Muut tavoitteet		
Yhdenvertaisuus	5	4
Radonvalvonta	5	4
Alusten valvonta	5	4
Puolustusvoimien räjähdetilojen valvonta	5	4
Osallistuminen EU-kampanjoihin ja turvallisuuskilpailuihin	4	4
TOIMINNALLINEN TEHOKKUUS		
Voimavarojen käyttö	5	5
Kustannusten seuranta	4	4
Hankeistaminen	5	4
Asiakasaloitteiseen kysyntään vastaaminen	4	4
Valvonnan suunnittelu, kohdentaminen ja seuranta	5	4
TUOTOKSET JA LAADUNHALLINTA		
Valvonnan laadun varmistaminen ja yhdenmukaistaminen	4	4
Sidosryhmäyhteistyö	4	4
HENKISTEN VOIMAVAROJEN HALLINTA JA KEHITTÄMINEN		
Henkilöstö	4	4
Työhyvinvointi	4	4
Johtaminen	4	4
Vastuualueen kanssa sovittavat erityistavoitteet ja hankkeet	4	4
VIESTINNÄN TAVOITTEET	4	4
TASA-ARVON TAVOITTEET	4	4
KOKONAISARVOSANA	5	4

3. VTV:n ja muiden tarkastusten huomiot

Valtiontalouden tarkastusviraston tarkastuksissa eikä muissakaan selvityksissä ole esitetty huomioita työsuojelun vastuualueiden toiminnasta.

4. Toimenpiteet

4.1. Vastuualueelle ehdotetut toimenpiteet

Tulossopimuksen tavoitteiden toteuman arvioinnin perusteella vastuualueen on kiinnitettävä huomiota erityisesti sovittujen ajo- ja lepoaikavalvonnan tarkastusmäärien toteutumiseen sekä TUPA:n tulostavoitteiden saavuttamiseen. Valvonnan vaikuttavuuden ja toiminnan tuloksellisuuden kehittämistä jatketaan edelleen yhteisesti sovittujen periaatteiden mukaisesti. Toiminnan tehostamiseksi ministeriö on keskittänyt erikoistumistehtäviä jokaiselle vastuualueelle vuodesta 2016 alkaen. Vastuualueilla on käynnistettävä erikoistumistehtäviin varautuminen toiminnansuunnittelussa.

4.2. STM:n toimenpiteet

Työsuojelun aluehallinnon toiminta on linjassa hallinnonalan strategisten tavoitteiden kanssa. Hallinnon toimintaa on pystytty tehostamaan tulossopimuksen keinoin ja tätä työtä jatketaan edelleen. Ministeriö ottaa huomioon tulossopimuksessa erityisesti niiden vastuualueiden toiminnan, jotka eivät saavuttaneet kaikkia sovittuja tulostavoitteita. Työsuojelun vastuualueiden toiminnassa tullaan edelleen kiinnittämään huomiota valvonnan vaikuttavuuteen. Työpaikkatarkastusten määrää lisätään vuodelle 2015 hallitusti valvonnan laatu huomioon ottaen. Tulossopimuksen keinoin jatketaan toiminnan ohjausta siten, että työsuojeluvalvonnan resursseja kohdennetaan työpaikkoihin, joissa toiminnan vaikuttavuus on suurin. Ministeriön myös osaltaan varmistaa työsuojelun vastuualueiden kanssa Vera -valvontatietojärjestelmän yhdenmukaisen ja kokonaisvaltaisen käytön.

EU:n johtavien työsuojelutarkastajien komitean (SLIC) asettama arviointiryhmä arvioi Suomen työsuojeluvalvontaa syksyllä 2014. Työsuojeluvalvonnan valvontatoiminnan toimintatapoja, tarkastusprosessia ja ohjeistusta tullaan kehittämään työsuojelun vastuualueiden vertaisarviointien sekä SLIC -arvioinnin yhteenvetojen mukaisesti.

Sosiaali- ja terveysministeri

Hanna Mäntylä

Kansliapäällikkö

Päivi Sillanaukee

JAKELU

Länsi- ja Sisä-Suomen työsuojelun vastuualue
Ministeriön osastot
Tulossopimusten valmisteluryhmien puheenjohtajat ja sihteerit
Kirjaamo

TIEDOKSI

Valtiovarainministeriö
Valtiontalouden tarkastusvirasto
Valtiokonttori (Netra)
Peruspalveluministeri
Tarkastuspäällikkö

